

BRICS'20
RUSSIA 24

عنوان : مزایای بریکس (BRICS) ، مضرات FATF در اقتصاد ایران

نویسنده:

محمود رشنواز

دانشجوی دکتری حقوق بین الملل ، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی ، دبی،

امارات

(عضو مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران قوه قضائیه)

۱۴۰۳/۰۸/۱۶

بخش اول:

مزایا و حسن‌های بریکس (BRICS) برای ایران: بریکس راهگشای اقتصاد ایران

کشورهای بریکس با انعکاس تلاشی هماهنگ برای افزایش جایگاه جهانی خود، توافقنامه‌ای برای پذیرش آرژانتین، مصر، اتیوپی، ایران، عربستان سعودی و امارات متحده عربی امضا کردند. با در نظر گرفتن پتانسیل انرژی هر یک از اعضا، گسترش BRICS تأثیر عمیقی بر سرمایه‌گذاری و تجارت انرژی گذاشت؛ زیرا دارندگان منابع معدنی مهم و تولیدکنندگان عمده نفت و همچنین برخی از مصرف‌کنندگان انرژی را متحد می‌کند.

ایران:

در میان شش کشور دعوت‌شده، پیوستن ایران به گروه بریکس به عنوان ابزاری برای شکستن انزوای این کشور در عرصه بین‌الملل از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ایران در بریکس می‌تواند از دو جهت به مزایای قابل توجهی دست یابد:

از منظر اقتصادی، دولت ایران می‌تواند فرصتی برای بهبود روابط تجاری با کشورهای عضو بریکس داشته باشد و به افزایش تجارت درون بریکس نیز کمک کند. عضویت ایران در بریکس می‌تواند به تأمین قسمتی از منافع اقتصادی کشور ایران کمک کند.

عضویت ایران در بریکس می‌تواند به شرایط اقتصادی این کشور در صورت لغو تحریم‌ها کمک کند. از آنجایی که اولویت اصلی بریکس تقویت روابط اقتصادی است، یکی از ابزارها توسعه یک سیستم مالی بدون دلار برای کاهش ارزش معاملات مالی می‌باشد. با توجه به این واقعیت که ایران تحت تحریم‌های ایالات متحده قرار دارد که تراکنش‌های مالی آن را محدود می‌کند، عضویت بریکس ایران را قادر می‌سازد تا در معاملات با پول ملی خود بپیوندد.

بنابراین عضویت ایران در بریکس نه تنها گامی مهم در جهت تقویت تعاملات اقتصادی بین‌المللی تلقی می‌شود. بلکه پذیرش ایران در این سازمان می‌تواند بسیاری از بازارهای محدود سابق را، هم برای صادرات نفت، گاز و سایر محصولات و هم برای واردات بسیاری از کالاهای مصرفی که ایران فاقد آن است، باز کند. علاوه بر این، ایران با دور زدن سیستم پرداخت جهانی (سوئیفت: SWIFT) که از سال ۲۰۱۸ برای ایران مسدود شده است، می‌تواند خدمات مالی و اقتصادی مختلفی را از طریق بانک بریکس دریافت کند.

لذا؛ مناطق مختلف ایران دارای پتانسیل بادی، خورشیدی و انرژی زمین‌گرمایی بالایی هستند. ورود ایران به بریکس زمینه را برای توسعه بازارهای انرژی ایران فراهم می‌کند که هم برای ایران و هم برای کشورهای بریکس مفید خواهد بود. از منظر اقتصادی، دولت ایران می‌تواند روابط تجاری خود را با کشورهای

عضو بریکس گسترش دهد. این پتانسیل به‌ویژه در صورتی سودمند خواهد بود که دولت ایران بتواند نفت را با حجم مورد نظر خود بفروشد. علاوه بر این، عضویت ایران به تأمین نیازهای رو به رشد انرژی کشورهای عضو بریکس کمک کند. عضویت ایران در بریکس می‌تواند در معاملات، انتقال فناوری و سهم بازار مؤثر باشد. منظور این است که یک شبکه هیبریدی برای مبادلات انرژی ایجاد می‌شود و بخش اقتصادی گسترش می‌یابد. ایران می‌تواند از عضویت بریکس برای افزایش سهم خود در بازار نفت بدون استفاده از معاملات دلاری بهره‌مند شود و به درآمد دسترسی داشته باشد. نکته دیگر در مورد عضویت بریکس این است که فرآیندها و رویه‌های کشورهای عضو باید حداکثر همکاری را با کل بدنه نشان دهد. بنابراین گسترش فضای کسب و کار و تسهیل در این زمینه‌ها تا حد زیادی کمک‌کننده خواهد بود. (ولی زاده و السادات، ۲۰۱۳).

بخش دوم:

مضرات FATF برای اقتصاد کشور ایران

قرار گرفتن در FATF تأثیر مخربی بر وضعیت اقتصادی ایران دارد. بدیهی است که هر کشوری اگر نتواند مبادلات بین‌المللی خود را انجام دهد یا با موانعی در نقل و انتقال پول و تعاملات مالی مواجه شود، با مشکلات اقتصادی زیادی مواجه خواهد شد. زمانی که ما نتوانیم با کشورهای دیگر مبادله کنیم، هزینه‌های زیادی به کشور تحمیل می‌شود و منجر به افزایش قیمت‌ها و موانع معیشتی بیشتر می‌شود.

ایران در شرایط کنونی با مشکلات زیادی در مبادلات کالایی و روابط تجاری مواجه است و قرار گرفتن در FATF این مشکلات را تشدید می‌کند. قیمت ارز و نیز تورم در کشور ایران افزایش می‌یابد. در این صورت ایران باید هزینه‌های هنگفتی را برای انجام تجارت خود متحمل شود.

درواقع؛ قرار گرفتن در FATF پیامدهای اقتصادی گسترده‌ای دارد که بر مبادلات بانکی داخلی و بین‌المللی ایران تأثیر می‌گذارد، در حالی که ایران قبلاً در معرض کارزار تروریسم اقتصادی ایالات متحده قرار گرفته است.

لذا؛ FATF که توسط G7 در سال ۱۹۸۹ سازمان‌دهی شد و یک نهاد بین‌المللی تنظیم استاندارد برای مبارزه با پول‌شویی AML، مقابله با تأمین مالی تروریسم CFT و مقابله با تأمین مالی اشاعه CPF است و به طور کلی اعلام می‌کند با پول‌شویی مبارزه می‌کند، ایران را تحت فشار قرار می‌دهد تا با طیف کامل دستورالعمل‌های خود همگام شود. همکاری با این نهاد، اطلاعات حساس مالی و بانکی کشور ایران را در اختیار کشورهای دشمن او، به‌ویژه ایالات متحده قرار می‌دهد.

به طور کلی؛ FATF اهرم اعمال فشار بر ایران بوده است. تا زمان امضای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، بخش مالی ایران تحت فشارهای هماهنگ نهادهای بین‌المللی مانند سازمان ملل و گروه ویژه اقدام مالی FATF و اتحادیه اروپا EU قرار داشت. اگر قرار بود مشکلات اقتصادی مردم با عضویت در گروه ویژه اقدام مالی

FATF حل شود، انتظار می‌رفت زمانی که دولت روحانی ۳۹ مورد از ۴۱ بند بخشنامه FATF را به طور کامل و بدون کاهش اجرا کرد، تحریم‌ها به طور کامل برداشته می‌شد؛ اما این اتفاق نیفتاد.

از طرفی به دلیل فشار FATF بر رعایت استانداردهای بین‌المللی، صرافی‌های ارز دیجیتال ایرانی ممکن است با محدودیت‌های بیشتری در ارتباط با همکاری‌های بین‌المللی مواجه شوند. بسیاری از صرافی‌های خارجی که تحت قوانین FATF فعالیت می‌کنند، ممکن است از همکاری با صرافی‌های ایرانی خودداری کنند. همچنین تحریم‌های بین‌المللی و مشکلات بانکی امکان نقد کردن و تبدیل ارزهای دیجیتال را برای ایرانیان محدودتر می‌کند.

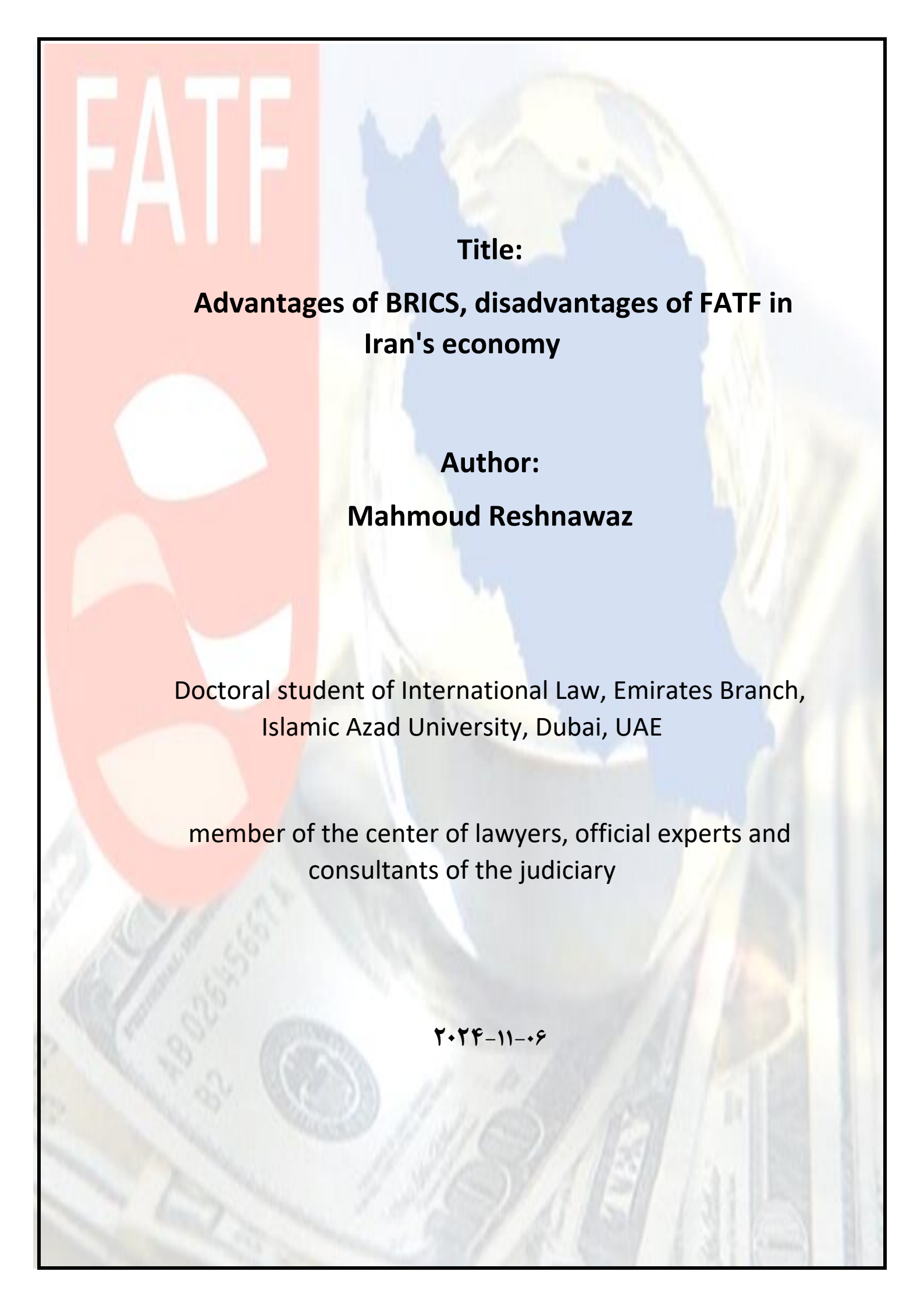
لذا؛ در شرایطی که ایران مشمول تحریم‌های سختگیرانه است، صرف پذیرش FATF نمی‌تواند مشکلات اقتصادی کشور را به طور کامل حل کند. بسیاری از بانک‌ها و مؤسسات مالی بین‌المللی حتی در صورت پذیرش FATF به دلیل تحریم‌های اعمال شده نمی‌توانند با ایران تعامل مالی برقرار کنند.

از طرفی ایران سال‌ها در لیست سیاه FATF قرار داشته است. این نام‌گذاری معاملات و تجارت بین‌المللی این کشور را مختل کرده است. درواقع؛ لیست سیاه این پیام را به بازار می‌دهد که تجارت با ایران امن نیست. پس قرار گرفتن در لیست سیاه FATF برای اقتصاد ایران بهای بسیار بالایی است. درعین حال؛ برای پایبندی به استانداردهای FATF، کشور ایران ممکن است نیاز به اجرای اصلاحات پرهزینه داشته باشند و به او بار مالی تحمیل شود. (نرمة عمر، ۲۰۱۵)

منابع

-Normah Omar, Zulaikha. "Amirah Johari, an International Analysis of FATF Recommendations and Compliance by DNFBPS." *Procedia Economics and Finance* 28(2015): 14-23.

-Valizadeh A., Houshialsadat S. M. (2013). Iran and the BRICS: The Energy Factor. *Iranian Review of Foreign Affairs*, 4. 165–190.

FATF

Title:

**Advantages of BRICS, disadvantages of FATF in
Iran's economy**

Author:

Mahmoud Reshnawaz

Doctoral student of International Law, Emirates Branch,
Islamic Azad University, Dubai, UAE

member of the center of lawyers, official experts and
consultants of the judiciary

۲۰۲۴-۱۱-۰۶